

INFORMACIJA O PROMJENI LOKACIJE ZA IZGRADNJU POSTROJENJA ZA PRERADU NUSPROIZVODA ŽIVOTINJSKOG PORIJEKLA

Vlada Crne Gore je na sjednici održanoj 1. decembra 2021. godine razmotrila, a zaključkom broj 04-6327/7 od 9. decembra 2021. godine, usvojila Informaciju o izgradnji postrojenja za preradu nusproizvoda životinjskog porijekla na lokaciji Čelinska kosa, KO Majstorovina, opština Bijelo Polje, do kraja 2024. godine. Ovom informacijom, obrazložen je značaj uspostavljanja sistema upravljanja nusproizvodima životinjskog porijekla, koji nijesu namijenjeni ishrani ljudi.

Kako bi Crna Gora ispunila mjerila za zatvaranje pregovora u okviru Poglavlja 12, dužna je, pored ostalih obaveza u ovom izuzetno zahtjevnom i kompleksnom Poglavlju, da obezbijedi uspostavljanje sistema upravljanja nusproizvodima životinjskog porijekla, koji nijesu namijenjeni ishrani ljudi. Plan upravljanja nusproizvodima životinjskog porijekla, koji nijesu namijenjeni ishrani ljudi, s akcionim planom, Vlada Crne Gore je usvojila na sjednici od 21. juna 2018. godine i zaključkom broj 07-3317 od 28. juna 2018. godine. Tim planom je definisan način upravljanja nusproizvodima životinjskog porijekla, kako u dijelu prikupljanja, tako i prerade nusproizvoda.

U skladu s ovim Planom, u periodu od februara 2020. godine do jula 2021. godine, uz podršku MIDAS 2 projekta, realizovana je tehnička pomoć za izradu biznis plana za uspostavljanje održivog sistema upravljanja nusproizvodima životinjskog porijekla (ABP) u Crnoj Gori. Biznis planom se potvrdilo da je potrebna izgradnja postrojenja za preradu (objekta) kapaciteta 8.000-10.000 tona nusproizvoda životinjskog porijekla godišnje, kako bi se uspostavilo sakupljanje i zbrinjavanje tj. prerada nusproizvoda životinjskog porijekla u skladu sa EU zahtjevima, što je od naročitog značaja za kontrolu zaraznih bolesti životinja, zaštitu zdravlja ljudi i zaštitu životne sredine. Ovim Biznis planom je procijenjeno da je za izgradnju objekta potrebno 5,3 miliona eura, dok je za nabavku 6 kamiona za transport potrebno 0,73 miliona eura. Ukupan trošak, koji uključuje projektovanje, izradu studije uticaja na životnu sredinu i društvo, kao i nadzor radova, procijenjen je na 6,9 miliona eura.

U skladu sa tačkom 3 Zaključka Vlade, od 9. decembra 2021. godine, Ministarstvo finansija i socijalnog staranja je, na predlog Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede, podnijelo zahtjev Svjetskoj banci za restrukturiranje MIDAS 2 projekta. Ovaj zahtjev je odobren u junu 2022. godine, čime su alocirana sredstva za izgradnju ovog postrojenja u okviru MIDAS 2 projekta i produženo vrijeme trajanja projekta do juna 2025. godine, kako bi bilo vremena da se ovo postrojenje izgradi.

Tačkom 5 istog Zaključka, Opština Bijelo Polje je zadužena da postupi u skladu sa mišljenjem Ministarstva finansija i socijalnog staranja, broj 01-11452/1 i 01-10664/1 od 27.09.2021, što je,

između ostalog, podrazumijevalo dostavljanje inoviranog Izvještaja o procjeni nepokretnosti za potrebe eksproprijacije zemljišta na lokalitetu „Čelinska kosa“ – opština Bijelo Polje, akt broj 02-2566 od 2. marta 2020. godine.

Opština Bijelo Polje nije pristupila izradi inoviranog Izvještaja o procjeni nepokretnosti, zbog značajnog negodovanja lokalnog stanovništva, kao i neizvjesnosti izgradnje Regionalnog centra za čvrsti komunalni otpad na lokaciji Čelinska kosa. Naime, u januaru 2022. godine, mještani MZ Ravna Rijeka uputili su Ministarstvu ekologije, prostornog planiranja i urbanizma zahtjev za preispitivanje lokacije za Regionalni centar za čvrsti komunalni otpad. Istu peticiju mještani su uputili i predsjedniku Opštine Bijelo Polje. Osim toga, pristupilo se izradi Državnog plana upravljanja otpadom za Crnu Goru za period 2023 – 2028. godine, kojim će biti predložene lokacije za upravljanje otpadom. Uzimajući u obzir da je neizvjestan početak izgradnje Regionalnog centra za čvrsti komunalni otpad na lokaciji Čelinska kosa i, samim tim izgradnje infrastrukture do lokacije, te ograničeni vremenski rok za realizaciju MIDAS 2 projekta, izgradnja postrojenja za preradu nusproizvoda životinjskog porijekla je značajno ugrožena.

U skladu sa tačkom 2 Zaključka Vlade, Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede je rješenjem broj 05-31/21-13990/11, od 15. juna 2022. godine, formiralo novu radnu grupu za praćenje implementacije aktivnosti na izgradnji postrojenja i uspostavljanja sveobuhvatnog sistema za neškodljivo uklanjanje nusproizvoda životinjskog porijekla. Radnu grupu čine predstavnici: Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede, Uprave za bezbjednost hrane, veterinu i fitosanitarne poslove, Ministarstva ekologije, prostornog planiranja i urbanizma, Ministarstva finansija, Ministarstva ekonomskog razvoja, Opštine Bijelo Polje, Opštine Mojkovac i MIDAS 2 projekta.

Zbog zastoja u realizaciji aktivnosti utvrđenih Planom u zadatim rokovima, kao i promjena u strukturi i organizaciji nadležnih organa, uključujući ograničenja izazvana COVID-19 pandemijom, kao i najvažnije pitanje infrastrukture do lokacije Čelinska kosa, ova radna grupa je predložila da se razmotri mogućnosti i obezbijedi nova lokacija za izgradnju postrojenja za preradu nusproizvoda životinjskog porijekla. Na ovaj način, stvorili bi se uslovi da se kroz tehničku podršku MIDAS 2 projekta, krene sa realizacijom aktivnosti na pripremi projektne dokumentacije, zatim tenderske dokumentacije za izgradnju postrojenja i izradi Elaborata o procjeni uticaja na životnu sredinu za izgradnju i funkcionisanje objekta za preradu nusproizvoda životinjskog porijekla.

Na osnovu prethodnog, Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede je 21. februara 2023. godine, uputilo dopis broj 04-312/23-1545, na adrese devet opština/lokalnih samouprava (Podgorica, Nikšić, Danilovgrad, Tuzi, Kolašin, Mojkovac, Berane, Pljevlja, Bijelo Polje), sa molbom razmatranja mogućnosti za ustupanje lokacije za izgradnju postrojenja za preradu nusproizvoda životinjskog porijekla.

Na dopis Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede, pozitivno je odgovorila Opština Nikšić (broj dopisa: 02-031-634/1), dok ostale opštine nijesu iskazale interesovanje. Opština Nikšić je ponudila dvije lokacije za izgradnju postrojenja. Predmetne lokacije su posjećene od strane predstavnika MIDAS 2 projekta i nakon obilaska konstatovano je da predložena lokacija u Industrijskoj zoni Gračanica (Lokacija L6), katastarske parcele 4586 KO Nikšić i 4301 KO Kličevo, površine 19.923 m² u potpunosti odgovara potrebama kako s aspekta planske dokumentacije, infrastrukture tako i s aspekta namjene. Jedna od najvećih mesnih industrija locirana je upravo u Nikšiću, veliki broj registrovanih poljoprivrednih gazdinstava, držalaca životinja, nalazi se u opštinama Nikšić, Danilovgrad, Šavnik, Žabljak i Pljevlja, te je sa aspekta korisnika ova lokacija bolja opcija.

Vlasnik predmetne parcele je država Crna Gora, a pravo upravljanja ima Opština Nikšić, te je Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede, aktom broj 04-312/23-1545/9 od 16. juna 2023. godine, uputilo inicijativu predsjedniku Opštine Nikšić, da Skupština opštine Nikšić izvrši prenos prava upravljanja nad predmetnom parcelom na državu Crnu Goru.

SO Nikšić je na sjednici dana 29.03.2024. godine, usvojila zahtjev Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede, da izvrši prenos prava upravljanja nad predmetnom parcelom na državu Crnu Goru.

Na ovoj sjednici usvojena je Odluka o vraćanju prava raspolaganja na zemljištu Vladi Crne Gore za potrebe izgradnje objekta od javnog interesa – postrojenja za preradu nus proizvoda životinjskog porijekla koji nijesu namjenjeni ishrani ljudi, koja je objavljena u službenom listu Crne Gore - Opštinski propisi broj 20/2024 od 09. aprila 2024 godine. Na ovaj način su se stvorili pravni preduslovi za zvaničnu promjenu lokacije za izgradnju postrojenja za preradu nusproizvoda životinjskog porijekla i samim tim nastavak neophodnih aktivnosti na izradu studije uticaja na životnu sredinu i društvo i pripremu dokumentacije za projektovanje postrojenja.

Uzimajući u obzir da je predviđeno trajanje MIDAS 2 projekta do kraja juna 2025. godine, te da je predviđeno vrijeme za projektovanje i izgradnju postrojenja procijenjeno na 36 mjeseci, potrebno je da Ministarstvo finansija, kao potpisnik ugovora o zajmu, a na inicijativu Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede, korisnika ovog zajma, uputi Svjetskoj banci zvaničan zahtjev za produženje trajanja MIDAS 2 projekta za dodatna 24 mjeseca. Na ovaj način će se osigurati korišćenje kreditnih sredstava u skladu sa postavljenim razvojnim ciljem projekta, a to je podrška ispunjavanju završnih mjerila za poglavlja 11, 12 i 13.